

מאוצרות הפרשה

ומפרכים. כיצד הם מתגלגלים וזוחלים בתנאי שטח קשים, שאף גרמו לכמה מהם להיפצע ולמנוע. בסיום הטקס, פנה שר הביטחון של מדינת ישראל אל התורמת ושאל אותה כיצד היא מרגישה אחר כל מה שראתה באותו יום. התורמת לא הסתירה את התרגשותה ואמרה: "התפעלתי והתרגשתי מאד מדברים רבים שראיתי, אך דבר אחד היה קשה לי מאד לראות, ולמענו אני מוכנה לתרום עוד מיליון דולר ובלבד שתשנו אותו." "על מה גברתי מדברת?", שאל שר הביטחון בבהלה. "אני מתחננת שתיישרו את השטח ללוחמים המסכנים המתאמנים בתנאי שטח קשים, ובגלל כך הינם נופלים ונחבטים, ואף נפצעים. ולשם כך, אני מוסיפה מיליון דולר". מי שזוכר, באותו תקופה, דבריה התפרסמו בכל הארץ, ומדינה שלימה גלגלה ללא סוף על דבריה של התורמת התמימה שלא הבינה דבר אחד: חייל ולוחם שמיישרים בעבורו את השטח, לעולם לא יהפוך ללוחם עז ומיומן. דווקא תנאי השטח הקשים, ודווקא המעידות והנפילות הם אלו המכשירות והופכות אותו להיות מוצלח וחד. רק דרך קשה ועמידה בניסיונות מולידה אדם מוצלח. "אך האמת היא", חותם הרב דיאמנט, "כי רבים מאיתנו דומים לאותה תורמת. לכל אחד יש ניסיונות ותנאי שטח קשים שמזמנים לנו מן השמיים, וכל זאת רק בכדי לחשל אותנו ולפתח בנו את האמונה והבטחון בה. ואנו, במקום להתמודד מול הניסיון ולהתחזק באמונה בה, אנו בוחרים לבכות ולהתחנן שמישהו יישר לנו את הדרך, וכי רק שנוכה לחיים קלים. עלינו לזכור, כי דווקא הניסיונות ששולח לך הבורא – הם האימונים הטובים ביותר להפוך אותך ללוחם ולזכות בחיים טובים ומאושרים. (בארה של תורה)

במקום לנסות רק לחפש אחר סגולות וישועות, ננסה תוך כדי להבין שזוהו ניסיון שמנסים אותנו מן השמיים, אשר כולו נועד לטובתנו, ואם נקבלו באהבה ונחזק את שריר הביטחון בה, נזכה לגדול ולפרוח בה.

פתח תפתח את ירך לו והעבט תעביטנו (טו,ח)

אמרו חז"ל (פאה ה-ח): מי שיש לו 200 זוז לא ייטול מהצדקה. מנין לחז"ל שיעור זה? מבאר ר' מאיר שמחה הכהן: בפר' ערכין (ויקרא כו) נאמר 'ואם מך הוא מערכך' שאין לו 50 סלעים נקרא מך, והנה בכל סלע יש בו ד' זוזים - 200 זוז לנ' סלעים, והתורה אמרה 'ואם מך הוא מערכך' - מי שאין לו מאתים זוז נקרא מך, לכן קבעו חז"ל מי שיש לו מאתים זוז לא יטול מהצדקה, דאינו בגדר מך ועני. והמהר"ל מפראג מבאר: 'צדקה' בגימטריה קצ"ט, רמז מי שיש לו קצ"ט זוז מותר לקחת צדקה (עטרת רש"י)

לא תאמץ את לבבך ולא תקפיץ את ירך מאחריך האביון (טז,ז)
 בספר נפלאות מתורתך הביא רמז יפה משמו של מרן הראש"ל הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל: דהנה, יש אנשים שכל רצונם וחשקם, להוסיף עוד מקנייני העולם הזה, ולעולם אינם מסתפקים במועט, אולם כשמגיעים הם לענייני צדקה בזה הם לא מוסיפים דבר: את המטבע שהם רגילים לתת – יתנו אותו תמיד ולא יוסיפו דבר.

עליהם ניתן להמליץ את מה שאמר דוד המלך בתהילים (קייב,ג): 'הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת לעד: הון ועושר בביתו' – בענייני ביתו משקיע הון ועושר, ומבזבז בלי סוף על ריהוט, עיצובים וכד', אבל 'וצדקתו' – עומדת לעד, בענייני צדקה הוא לא מוסיף ולא מעלה, אלא אותו סכום נשאר לעד, מה שהיה רגיל לתת בצעירותו, נותן גם בזקנותו, למרות שיש לו כבר כסף רב; השקל שהוא רגיל לתת נשאר אותו שקל... (משוש תבל, הובא בגליון לקראת שבת)

'אלול' בהיכלה של 'קעלם'

נער צעיר, מהורהר, ניצב בסמוך ל"עיברא דדשא" של המקום החדש. נפשו רגישה. הוא נבדק להיכנס פנימה – לא מכיר אף אחד מהתלמידים. 'מושה רוזנשטיין' שמו של הצעיר. והנה, הדלת נעה על צירה. אחד יוצא משם, קולט אותו ו"מתנפל" עליו ב"שלום עליכם! מה שלומך? איזו שמחה שבאת! ברוך בואך לשלום!"

הם מכירים. אבל מאיפה? האם מ'אווונט' (-עיר מולדתו)? "בוא לטעום משהו. בטח אתה רעב!" הצעיר שמח שמישהו מזהה אותו, הוא לא בודד במקום החדש.

חולפת דקה ועוד מכר מזהה אותו. "שלום עליכם! וואס מאכט א איד? מהעם 'סטאנציע' (אכסניה) כבר יש?"

הם מכירים. אבל מאיפה? שמו מ'טעלז' (-מקום לימוד)

ושוב, בשלישית, עוד אחד מזהה אותו. הם מכירים. אבל מאיפה?! למען השם, האם לקה במחלת השכחה? לא חלף הרבה זמן עד שקלט הצעיר כי כך מקבלים בקעלם כל פנים חדשות - - -

הסיפור לכאורה לא טיפוסי ל'קעלם'. כל מי שזכה להבחין בהליכתם האופיינית, השקולה והמדודה, של חניכי 'קעלם' מבין מדוע...

ועוד באלול!!! קבלת הפנים החמה הזו מתאימה יותר לקלוזי חסידי, הלוא כן? מסתבר שהיתה זו "עבודה" מיוחדת של קעלם, ודוקא בימי האלול: "לקראת הימים הנוראים, נהגו בבית התלמוד בקעלם לקבוע החלטה 'לקבל כל אדם בשמחה ובסבר פנים יפות. החלטה מסוג זה לימים אלו, היתה אופיינית מאוד, משום שבאותם ימים, אנשים יראי חטא הפכו להיות רציניים יותר מידי, גם על חשבון אחרים כמו שסיפר מרן הגר"י מסלנט זצוק"ל" והדברים ידועים (שלום רב).

הנער הצעיר שניצב על פתחה של קעלם, צמח להיות המשגיח הנערץ של ישיבת לומז'ה. מעולם לא שכח, והיה משחזר בחיבה, את הקבלת פנים החמה לה זכה בקעלם! עם תחילת הזמן החדש, ישנה הזדמנות לכל בחור בוגר לקדם תלמיד חדש ב'שלום עליכם של אלול!' שייטע בו בצעיר ביטחון ושמחה לשנה של התעלות! (מוסף שבת קודש יתד נאמן)

כי מנסה ה' אלקיכם אתכם (יג, ד)

סיפר הרב נחום דיאמנט שליט"א: היה זה לפני כמה עשרות שנים, בזמן קום המדינה. יהודיה אמריקאית שהיתה מבוגרת מאוד, התרגשה ושמחה עד למאוד לשמע כי בארץ ישראל הוקמה מדינה בה מתגוררים יחדיו יהודים רבים, החיים תחת שלטון יהודי. אותה יהודיה אמריקאית היתה בעלת הון רב, וכאות תמיכה תרמה היא מיליוני שקלים מידי שנה לצבא, בכדי לשמור ולהגן על העם היהודי היושב בארץ. כך עשתה שנה אחר שנה. פעם אחת, ביקשו ראשי מערכת הביטחון לכבדה ולערוך טקס כבוד לכבודה, כאות הוקרה על תרומתה החשובה מידי שנה, ועל כן היא הוזמנה לסיום כבוד בארץ. מיד כשהגיעה ארצה היא התקבלה בכבוד גדול על ידי ראשי המינהל והצבא, אשר ערכו לה סיוורים בבסיסים וחיליות שונים, ואף הראו לה טנקים ונשקים רבים שנקנו בכספים שתרמה. לסיום, התקבדה התורמת באירוע יוצא דופן ומיוחד, והוא: צפייה באימון מיוחד וסודי של אחת מיחידות העילית החשובות ביותר של הצבא. התורמת נעמדה על אחת הגבעות וצפתה בלוחמים עורכים אימונים קשים

המרחם ירוחם

נאמר בפרשה (י"ג, י"ח): "למען ישוב ה' מחרון אפו ונתן לך רחמים ורחמך".

ולכאורה יש לתמוה: הלא די היה לכתוב: "למען ישוב ה' מחרון אפו ורחמך", לשם מה מוסיפה התורה את המילים: "ונתן לך רחמים"? מה נאמר כאן? את התשובה נוכל להבין ע"פ המעשה הבא: מעשה ביהודי אשר נסע ברכבו, ובדרכו נקלע לסופת שלגים שגרמה לחסימת כבישים, ומנעה ממנו כל אפשרות להגיע אל ביתו. בלית ברירה החליט אותו יהודי לעשות את הלילה הקרוב באחד מבתי המלון שפזורים היו בסביבה. אולם עד מהרה התברר לו כי איחר את המועד... הוא עבר מבית מלון למשנהו, ובכולם קיבל את אותה התשובה - התפוסה מלאה, אין אפילו חדר אחד פנוי!

כשהוא מיואש לחלוטין, החליט האיש לעשות את הלילה הקרוב ברכבו, תוך שהוא מסתמך על מערכת החימום של הרכב. כדי להבטיח את פעולתה התקינה במשך שעות ארוכות - הוא נכנס אל תחנת דלק מקומית, שם סיפר למתדלק על מצוקתו כמשיח לפי תומו, והלה הגה רעיון: הוא סיפר למיודענו, כי בכפר הסמוך יש בית אבות יוקרתי, בו ייתכן שיקבל חדר ללינת לילה אחד...

כשזיק של תקוה בליבו, עשה היהודי את הדרך אל בית האבות, אולם כשהציג את בקשתו - נתקל בסירוב נחרץ. "המקום אינו מיועד לעוברי אורח!" הובהר לו בלשון שאינה משתמעת לשתי פנים, אולם הוא התעקש... ברירה אחרת הרי לא היתה לו...

בסופו של דבר, לאחר תחנונים רבים, ניאות בעל המקום לאפשר לו לינת לילה בחדרו הנוח של המנהל, שבדיוק באותו הלילה נעדר מהמקום. ואכן, כך היה. למחרת בבוקר השכים האורח קום והתכונן לצאת לדרכו כדי להספיק שורה ארוכה של סידורים שנדחו מיום האתמול עקב מזג האוויר הסוער.

בטרם עזב את המקום, ביקש הוא לשלם עבור לינת הלילה, אולם בעל המקום סירב, "איננו משכירים חדרים! אפשרנו לך לישון כאן כמחזה אנושית, ואין כוונתנו לגבות תמורה על כך!" הבהיר בנחרצות. מיודענו ניסה להפציר: "אני יהודי, ואני רוצה להשיב לכם טובה, אמרו לי כיצד אוכל לעשות זאת!"

כאשר שמע בעל המקום את המילה 'יהודי' יוצאת מפיו, מיד זינק ממקומו כנשוק נחש. "מה אמרת? אתה יהודי?" שאל בהתרגשות. והלה השיב: "כן! אני יהודי! ומה בכך?". "כמה טוב שהזדמנת לכאן בדיוק היום!" השיב בעל המקום בהתרגשות, וסיפר: "לפני ששה ימים נפטר אחד מדיירי הבית, שהיה יהודי, ובצוואתו הפציר כי נעשה עמו את החסד ונקבור אותו כיהודי! אין לי מושג מה זה אומר, וכיצד עושים זאת, ומשום כך גופתו של היהודי עדיין נמצאת כאן, ממתינה לקבורה... על פי החוק, עלינו להביא כל נפטר לקבורה בתוך ששה ימים ממועד הפטירה, כך שהיום הוא היום האחרון: כבר גמרתי בליבי כי בלית ברירה איאלץ להפך את בקשתו של הנפטר, ולהביאו לקבורה בבית הקברות הנוצרי שלנו, אולם, הנה הופעת אתה בדיוק ברגע המתאים!"

לשמע הדברים, נחרד היהודי והתרגש כאחת. הוא הבין, כי משמים זיכו אותו במצווה גדולה ומיוחדת, מצוות קבורת מת מצוה! על אתר הביע את נכונותו לטפל בקבורתו של הזקן, קיבל לידו את המסמכים הדרושים, העמיס את הגופה אל תא המטען במכוניתו, ויצא לדרך - לחפש מקום קבורה עבור הנפטר הבלתי מוכר... אולם עד מהרה התברר לו, שאין זה פשוט כל-כך... הוא עבר מבית קברות אחד למשנהו, ואף לא באחד מהם הסכימו לקבל את הנפטר לקבורה... משום מה היה להם הרושם, כי הדבר עלול לגרום לתסבוכת מול הרשויות... כך שוטט האיש בכל בתי הקברות בסביבה, כשגופת הנפטר בתא המטען, ולא מצא בעבורו חלקת קבר. רגע לפני שהתייאש, בבית הקברות האחרון בו ביקר, נמסר לו כי לא הרחק משם ישנו בית קברות המיועד ליוצאי גרמניה, ובו חלקה מיוחדת המיועדת עבור אנשים עירייתיים וגלמודים שאין מי שידאג לקבורתם... מיד כאשר קיבל את המידע החדש, מיהר הוא אל בית הקברות המדובר, שם קיבלו את פניו במאור פנים והביעו מיד נכונות לקבל את הנפטר לקבורה. כשהושיט את המסמכים למנהל המקום, העיף הלה מבט בשמו של הנפטר, ולפתע החוויר כסיד... היהודי היה משוכנע, כי כפי הנראה קיים קשר משפחתי כלשהו בין המנהל לבין הנפטר... אולם עד מהרה התבררו לו העובדות

לאשורן, והן היו מופלאות מכפי שניתן להעלות על הדעת: "לפני כשלושים שנה הגיע אל משרדי יהודי, ובידו חבילה של שטרות. מדובר היה בסכום עתק, אותו השליש היהודי לידי לשם מטרה ברורה - הקמת חלקה מיוחדת בה ייקבר כל יהודי שמסיבה זו או אחרת אין באפשרותו לשלם על קבורה הולמת במקום אחר! מאז, נקברו בחלקה זו עשרות יהודים עירייתיים וגלמודים. והנה כעת אתה מביא את הנפטר הזה - שאינו אחר מאשר אותו יהודי שתרם את הקמת החלקה הזו לפני שלושים שנה! שלושים שנה לא פגשת את היהודי הזה ולא שמעתי ממנו מאומה, והנה כעת הוא חוזר לכאן באופן מופלא, בחסדי ההשגחה העליונה! התקיים בו מאמר הכתוב: 'שלח לחמך על פני המים כי רבות הימים תמצאנו', באופן המושלם והמופלא ביותר!"

הרי לנו שכאשר האדם מרחם על הזולת וחפץ לעזור לו, לעתים מתגלגל הדבר שהוא עצמו נעזר בכך.

זהו איפוא הביאור בפסוק: "ונתן לך רחמים ורחמך". כאשר הקב"ה רוצה לרחם על האדם, הוא נותן לו את מידת הרחמים בלבו שירחם על האחר, וכך בסופו של דבר ע"י אותם רחמים שהוא ריחם על חברו וגמל אתו חסד, נעזר בהם הוא בעצמו כאשר יזדקק לכך. "ונתן לך רחמים" - הקב"ה יגרום לך לרחם על חברך, ובאמצעות אותם רחמים - "ורחמך" - גם אתה תרוחם מן השמים.

(מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

תורם ספר התורה ביקש תשלום

שאלה: הגיעה אלינו שאלה מאנשים ששכרו צימר במושב, וכשהוצרכו לקרוא כתורה בשבת בבוקר פנו אל הישיבה שהיתה מול הצימר, ושאלו האם אפשר להשתמש באחד מספרי התורה שבהיכל. בבית המדרש היו אז כמה בחורים, ואחד הרמ"ם, והם השיבו שבחורדי מותר להם להשתמש, ואף נתנו לנו חדר מיוחד בו נוכל לקרוא. השואלים מספרים שלאחר שסיימו את הקריאה והחזירו את הספר, נכנס אדם פלוני ואמר שספר התורה הוא רכוש הפרטי, ואין רשות לשום אדם לתת להשתמש בו, וכל מי שקורא בספר זה צריך לשלם כסף. הוא הוסיף ואמר שהיות ובשבת הוא אינו מדבר על כסף, שנהיה איתו בקשר במוצ"ש... כשדיברנו במוצ"ש, טען האיש שס"ת נקנה עבור ביוזע'ס... לא פחות ולא יותר... וכל מי שמשתמש בו, צריך לשלם סך 200 ש"ח. השאלות היו, האם צריך לשלם לו? ולצד שלא צריך, האם היה כאן שואל שלא מדעת, שהוא גזלן, ולא יוצאים י"ח הקריאה מס"ת גזול? השיב הגר"י זילברשטיין שליט"א: לא שמענו מעולם שס"ת המקודש של עם ישראל עומד לביזנע'ס, וכמדומני שזה גם קצת בזיון לספר, שעושים בו שימושים מסחריים. ולכן, הקריאה היתה מצוה, ומצוות לאו ליהנות ניתנו. כלל גדול בדינו, דניחא ליה לאיניש דלעביד מצווה בממונו. ולמרות שהרבה קטטות מצויות בבית המדרש, כגון זה שרוצה שיקראו בס"ת שלו, וחבירו רוצה שיקראו בשלו, אבל על זאת לא שמענו מעולם - שאדם ידרוש כסף עבור הקריאה! ואם היה רוצה לקבל תשלום, היה צריך לתלות שלט גדול על הספר שבו ייאמר 'ספר התורה הזה עומד לביזנע'ס', ואם לא עשה כך, מותר לקרוא, כי לא נהנו, אלא קיימו מצוה. (ברכי נפשי)

חידה שבועית

אני חי פי 2 מן אדם מוצא לא צונג את מיתי ולוקח את הזמן לאט, מי אני?

חשובה על חידה פור"ש: צרעה ועקרב. חשובה לחידה: כשאנשים הולכים לבתי מלון ונכנסים לחדרם הם לא דופקים בולת. שם הזוכה: יעקב אריה רבינוביץ ג"י

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת שרגר להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחות איערבך - פולק לרגל הולדת הנכדה - הנינה משפחות אילון - ארו להולדת הבן הנכד
גני הדר: משפחת ריזה לנשואי הבן משפחת כהנוביץ לנשואי הבן משפחות נגר - שורץ לנשואי הבת הנכדה משפחות הרב פופוביץ לאירוסיו הבן הנכד

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com